

BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING MAKTABDA MALAKASINI OSHIRISHINI TASHKIL ETISH

Ergasheva Madina Erkin qizi

Abdulla Avloniy nomidagi milliy-tadqiqot instituti xodimi

Annotatsiya: Maqolada o'qituvchilarning malakasini oshirishning maktab ichidagi tizimini tashkil etish, o'qituvchilarning kasbiy o'sishi va rivojlanishi uchun shart-sharoit yaratish, o'quv jarayoniga innovatsiyalarni joriy etish muammosi ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich ta'lim, maktabda malaka oshirish, boshlang'ich sinf o'qituvchilari.

Zamonaviy ta'lim muassasalarining asosiy muammolaridan biri ta'lim sifatini doimiy ravishda oshirish zarurati bo'lib, bu zamonaviy ijtimoiy sharoitlardan kelib chiqadi. Bu muammo, ayniqsa, boshlang'ich maktab uchun dolzarbdir, chunki ta'limning ushbu bosqichida o'quvchilar keyingi o'rganish uchun asos bo'lgan bilim bazasini rivojlantiradilar.

Malaka oshirish - bu ma'lum bir faoliyat turi uchun zarur bo'lgan mavjud kasbiy bilimlarini chuqurlashtirish va takomillashtirish maqsadida xodimni o'qitish.

Pedagog kadrlar tayyorlashda malaka oshirish alohida o'rin tutadi, bu xodimlarning malakasini ta'lim rivojlanishining zamonaviy darajasiga mos kelishini ta'minlashning asosiy usuli hisoblanadi. Ma'lumki, agar inson o'z-o'zini tarbiyalash bilan shug'ullanmasa va malaka darajasini oshirmasa, har besh yilda olingan bilim yarimi eskiradi. O'qituvchilar uchun eng maqbul yo'l - bu ularning o'quv faoliyatini to'xtatmasdan, maktab sharoitida malakasini oshirishdir.

Ilg'or ta'lim bir qator inkor etilmaydigan afzalliklarga ega.

Birinchidan, malaka oshirish mutaxassislar tayyorlashdan arzonroq.

Ikkinchidan, kadrlar tayyorlash bilan solishtirganda o'qitish muddati qisqaroq. Uchinchidan, mutaxassislar va menejerlar uchun tor doiradagi o'quv modullariga o'qitishning maqsadli yo'nalishi.

Ta'lim mazmunini yangilash sharoitida fan yutuqlari va ilg'or pedagogik tajribani tanqidiy, ijodiy rivojlantirish va qo'llash orqali o'z faoliyati mazmunini yangilashga qodir bo'lgan o'qituvchiga ehtiyoj ortdi. Shu munosabat bilan o'qituvchi faoliyatini ta'minlaydigan metodik ta'minot funksiyalari ham o'zgaradi [4, p. 21].

Bugungi kunda ta'limning yangilanishi o'qituvchilardan zamonaviy ta'lim tizimidagi innovatsion o'zgarishlar tendensiyalarini, an'anaviy, rivojlantiruvchi va o'quvchiga yo'naltirilgan ta'lim tizimlari o'rtasidagi farqlarni bilishni talab qiladi; pedagogik texnologiyaning mohiyatini tushunish; o'qitishning interfaol shakllari va

usullarini, ishlab chiqarish mezonlarini bilish; maqsadni belgilash, loyihalash, diagnostika qilish, optimal mualliflik uslubiy tizimini loyihalash texnologiyalarini bilish, rivojlangan didaktik, reflektiv, loyihalash, diagnostika qobiliyatlari; o'zining individual uslubini, shuningdek, qo'llaniladigan pedagogik texnologiyalarning xususiyatlari va samaradorligini va umuman o'zining pedagogik faoliyatini tahlil qilish va baholash qobiliyati [4, s. 26].

Uzluksiz kasbiy rivojlanish o'qituvchining muhim xususiyatlaridan biridir. O'qituvchilarning uzluksiz kasbiy ta'limini amalga oshirish uchun maktabda malaka oshirish tizimi ham qo'llaniladi. Pedagoglarning maktabda malakasini oshirish tizimining asosi quyidagilardan iborat:

– o'qituvchilarni quyidagi tadbirlarda (kurslar, konferensiyalar, hududiy metodik birlashmalar, davra suhbatlari, amaliy seminarlar va boshqalar) ishtirok etishga jalb qilish;

– o'qituvchilarga uslubiy yordam ko'rsatish;

– bunday tadbirlarda (konferensiyalar, mahorat saboqlari, kasbiy mahorat tanlovlari va boshqalar) ishtirok etuvchi o'qituvchilarni tajriba almashish, axborot va tashkiliy qo'llab-quvvatlash bo'yicha tadbirlar tashkil etish;

– kasbiy faoliyatni psixologik-pedagogik ta'minlash.

Pedagogik potentsialni rivojlantirish bo'yicha maktab ichidagi modelni tashkil etishda muhim rol odatda eng tajribali o'qituvchilar, direktorning o'quv va tarbiyaviy ishlar bo'yicha o'rinbosarlari va metodistlar o'ynaydigan rollarda kuratorlarga yuklanadi.

Ushbu modelga ko'ra, professor-o'qituvchilarga ularning ehtiyojlari va imkoniyatlariga muvofiq yordam taklif etiladi. O'qituvchilarni qo'llab-quvvatlash shakllari orasida biz quyidagilarni ajratib ko'rsatishimiz mumkin:

1. Passiv. Masalan, o'qituvchilar yig'ilishida, konferentsiyada nutq so'zlash, bosma ma'lumotlarni o'qish, so'rovdan so'rovdan qatnashish va hokazo.

2. Faol. Masalan, muhokamada qatnashish, ishbilarmonlik o'yinlari, treninglar va boshqalar.

Shuningdek, o'qituvchilarni psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlashni tashkil etish juda muhim bo'lib, bu yangilikka tayyorlik bilan bog'liq psixologik to'siqlarni bartaraf etish, hissiy o'zini o'zi boshqarish ko'nikmalarini egallash, o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarini egallash uchun ajralmas hisoblanadi. Aloqaning konstruktiv usullari, hamkasblar, maktab rahbariyati, ota-onalar va o'qituvchilar bilan ijobiy o'zaro munosabatlarni o'rnatish.

Shunday qilib, pedagogik salohiyatni rivojlantirishning maktab ichidagi modeli har bir o'qituvchining malakasi va kasbiy o'sishini har tomonlama oshirishga qaratilgan o'zaro bog'liq chora-tadbirlar, harakatlar va tadbirlarning yaxlit tizimini yaratishga yordam beradi.

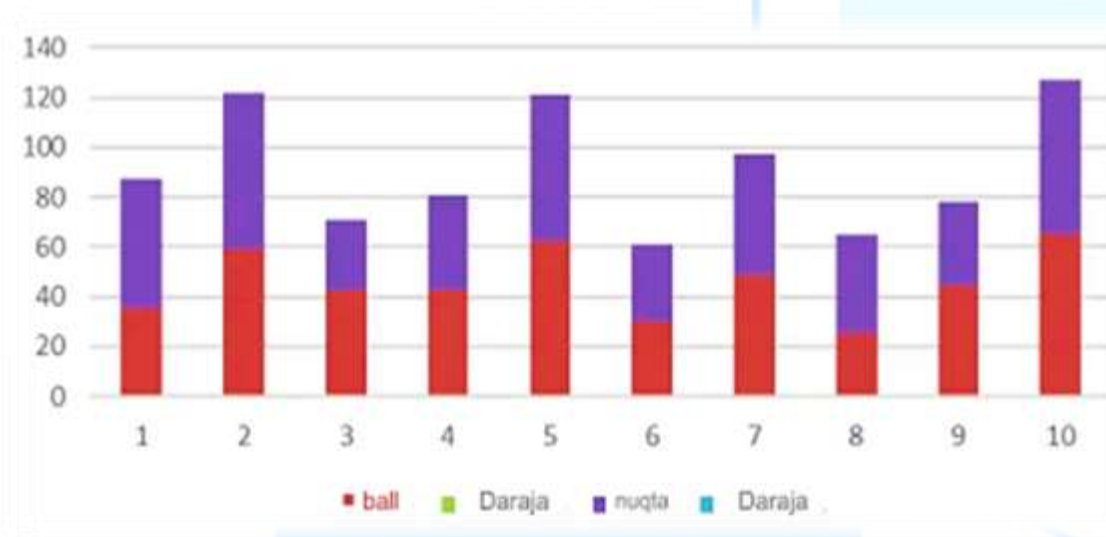
Tadqiqot doirasida Yangiayot tumanidagi “330-sonli umumta’lim maktabi” byudjet ta’lim muassasasi negizida eksperimental diagnostika ishlari va pedagogik seminar o’tkazildi. Tadqiqotda 10 nafar boshlang’ich sinf o’qituvchilari ishtirok etdilar.

Tadqiqotning maqsadi boshlang’ich sinf o’qituvchilarining maktabda malakasini oshirish modelini amalga oshirish doirasida o’tkazilgan pedagogik seminarning pedagogik mahorat darajasiga va o’qituvchining o’zini o’zi rivojlantirishga tayyorligiga ta’sirini aniqlash edi.

Tadqiqot davomida professor-o’qituvchilarning kasbiy o’zini o’zi rivojlantirishga tayyorlik darajasini o’rganish uchun metodologiya qo’llanildi. “Kasbiy va pedagogik o’z-o’zini rivojlantirishga qisman tayyorgarlik darajasining diagnostikasi”. Metodika mualliflari (N.P.Fetiskin, V.V.Kozlov, G.M.Manuilov).

Belgilangan metodikadan foydalangan holda o’qituvchilarni sinovdan o’tkazish pedagogik seminarning o’qituvchining o’zini o’zi rivojlantirishga tayyorligi darajasiga ta’sirini aniqlash uchun pedagogik seminar boshlanishidan oldin va uni tugatgandan so’ng amalga oshirildi.

O’qituvchining o’z-o’zini rivojlantirishga tayyorligining motivatsion komponenti darajasining o’zgarishi

Xulosa

Takroriy testlar davomida olingan natijalarni tahlil qilish pedagogik seminarni tugatgandan so’ng, tarkibiy qismlarning shakllanish darajasida sezilarli o’sish bor degan xulosaga kelishga imkon beradi. Kasbiy rivojlanishga tayyorligi eksperimental ish jarayonida erishgan natijalarimiz va uning keyingi tahlillari pedagogik ustaxonaning samaradorligini tasdiqladi.

Foydalangan adabiyotlar:

Yosh o'qituvchining ABC. Uslubiy qo'llanma / Tuzuvchi: Kruglova I. B. - M.: UTs "Perspektiv", 2010. Malaka oshirishning ta'lim sifatiga ta'siri / Komp. Chernousova F. P. - M: TK "Perspektiv", 2012. O'z-o'ziga ishonch didaktikasi: Federal Davlat Ta'lim Standarti talablarini amalga oshiradigan darsni loyihalash. Asosiy umumiy ta'lim / G. L. Kopoteva, I. M. Logvinova. - Volgograd: O'qituvchi, 2014. Munitsipal darajadagi o'qituvchilar uchun uzluksiz kasbiy rivojlanish modeli / E. Yu. Zimin, A. I. Frolova // Ta'lim masalalari, 2009. No 7 P. 10-16.